

Politikamentes együttműködés az építészeti értékekért

Védenék a víz előtti házakat

A Tisza vize ugyanezeket az épületeket nyaldosta 1879-ben

Fotó: Miskolczi Róbert

Fölmérik és később várhatóan valamilyen módon védik is Szeged víz előtti építészeti emlékeit. Egyelőre nem tudni, hány épület maradt ránk az 1879-es árvíz előtről, hiszen utoljára az újjáépítés előtt készítették lajstromot a lábom maradt házakról.

Azt biztosan tudjuk a korabeli fölmérések alapján, hogy 265 épület élte túl a veszedelmet. A pusztító víz 5458 házat döntött romba. Az igazi változások azonban csak ekkor kezdődtek. Azt nem tudjuk, hogy az újjáépítéssel együtt járó kényszerű rombolást és a további évtizedeket hány öreg ház vészelte át.

Az árvízi évforduló kapcsán egy kormányparti és egy ellenzéki önkormányzati képviselő közösen kezdeményezte, hogy keressék meg, mérjék föl, számolják össze, és ha lehet, védjék ezeket az öreg épületeket.

1879 óta ugyanis egyre csak fogy a víz előtti Szeged. Az árvíz utáni újjáépítés rögtön a város egyik legnagyobb léptékű bontásával kezdődött. Ferenc József a katonai jelentőségét már régen elvesztett várat a városnak adomá-

nyozta, tégláit fölhasználták töltésépítésre, újjáépítésre. Az első magyar műemlékvédelmi törvény mindössze egy évet késett – figyelmeztet Révész Mihály (MSZP) és Szabó László (MDF-MKDSZ) képviselő közös indítványában.

– A védelem azért fontos, mert ha egy évvel hamarabb születik meg a törvény, az Alföld legnagyobb téglavára ma is állna. Elképzelni is fájalmas, milyen turisztikai vonzerőt jelentene ma a vár eredeti, középkori patinájával a város közepén – mondta Szabó.

A képviselő megjegyezte azonban, hogy a pusztítás az elmúlt években sem állt le. Az ügyvezető Fehérkereszt-ház a Somogyi utcában állt, a szegediek inkább úgy ismerik, mint a Szőlőfűrt borozó épületét. Ezt az árvíz előtti házat néhány éve bontották le, helyén sokáig egy parkoló éktelenkedett, a jövőben pedig egy irodaház épül. Miközben bontották, kiderült, hogy megmentését, védelmét is javasolta volna az építész szakma, de későn.

Nem tudni, melyik ház árvíz előtti. Körülbelül 60-70 épület maradt meg, ám nem

mindegyik védett. Utoljára a víz utáni károk fölmérésekor készült lista a „túlélő” házakról.

A cél azonban nem csupán az, hogy tudjuk, mely házak állnak már legalább 125 éve, de ezeket védeni is kell. Szabó László emellett olyan emléktáblával jelölné a házakat, amelyen a víz szintjét is ábrázolnák. A képviselő már készítettet is egy vázlatot a bronz domborműről.

Ha valaki el akarja képzelni a víz előtti várost, az még találhat néhány utcát, ahol egymás mellett sorakoznak az öreg épületek. A Felső Tisza-part mentén, a Kis-Tisza utca apró házacskái egymás után szépülnek meg. Egyetlen olyan keresztződés is megmaradt a városban, ahol az utca mind a négy sarkán árvíz előtti épület áll. Érdemes megállni egy pillanatra a zajos és forgalmas keresztződésben, és elképzelni ugyanezt a helyet 130 évvel ezelőtt. A Kelemen és a Somogyi utca sarkán körbenézve földidzhetjük a Tisza pusztítása előtti Szegedet.

MOLNÁR B. IMRE

Segíthet az agrár-környezetvédelmi program

Repcét vetnek a tűzokoknak

Csongrád megyében is előfordul – a csanádi, illetve a cserebökényi pusztán – Európa legnagyobb madara, a tűzok. Jellegzetesen pusztai madár – magyar struccnak is nevezték egykor, ez is jelzi, jobban szeret gyalogolni, mint repülni. Sajnos, az is jellemző rá, hogy kevés van belőle, a pusztai élőhelyek fogytával. Különösen kevés a tűzok a tavalyelőtti tél óta, s az állomány csak lassan regenerálódik.

Drasztikusan lecsökkent a tűzoklétszám Magyarországon, a két évvel ezelőtti télen. A madarak számára szinte egyedüli téli táplálékot biztosító repceföldeket belepte a hó, messzire elkoboroltak, elhagyva a biztonságot jelentő területeket, és sok elpusztult közülük. Az idén már 1280 körül alakul számuk, ez körülbelül 70-nel több, mint a két esztendővel ezelőtti mélypont idején – mondja Széll Antal, a Körös-Maros Nemzeti Park Igazgatóságának örkerület-vezetője. Hozzáteszi: ezt csak akkor lehet eredményként elkönyvelni, ha éveken át megmarad az említett mennyiség.

Hol él tűzok Magyarországon? Legtöbbje a Kiskunságban, a Hortobágyon, illetve a délkeleti régióban, elsősorban Dévaványa térségében, ahol a védelmének központját jelentő tűzokrezervátum is működik. Csongrád megyében a csanádi, illetve a cserebökényi pusztán

A tűzok számára a teljesen háborítatlan puszták jelentik a legjobb élőhelyt

Fotó: Körös-Maros Nemzeti Park Igazgatósága

fészkel, kisebb létszámban. Mit lehet tenni érte? „Önmagában” nemigen lehet megvédeni, csak akkor, ha élőhelye is zavartalan marad. Legalább ezerhektáros terület szükséges ahhoz, hogy a tűzok otthon érezze magát. De mezőgazdasági területeken is

fészkelhet, különösen kedveli a lucernást és az őszi gabonákat, ám a vegyszeres növényvédelem itt korlátozó tényező lehet. S mert e területek rovarvilága szegényes, a tűzoknak messzire kell vezetnie csibéit, mire elérik a legközelebbi árokpartot, ahol

kellő mennyiségű eleségre talál. Téli táplálékként pedig a repce jöhet számításba, ezt ma, mint ipari növényt, egyre több helyen termesztik, és a természetvédelem is sok száz hektáron hoz létre repceföldeket, tűzokvédelmi céllal. Az agrár-környezetvédelmi program beindítása rengeteget segíthet az állományon, ez a gazdák számára pénzt jelent, ha olyan növényekkel hasznosítják területüket, mely a tűzok számára kedvező, illetve a gyepekaszálást június közepe utánra halasztják, amikor már elhagyják a tűzokcsibék a területet.

Mi történhet, ha nem természetvédelmi területen jelenik meg tartósabban a tűzok? Ilyenkor fölmerülhet e terület védelme alá helyezése. Amennyiben mezőgazdasági növénykultúrában bukkanak kotló tűzokra a természetvédők, biztonsági sávot jelölnek ki, ide a gépek nem mehetnek be a költés végéig. Ha a fészket mégis elhagyja az anyamadár, a tojásokat mesterségesen keltetik ki a dévaványai tűzokrezervátumban és nevelik föl a csibéket. E megoldás egyébként nem mindig hatékony, mert a fiatal madarak nem tanulhatják meg a szülőktől: milyen élőlény számít ellenségnek, mi elől kell elrejtőzni. Ám még mindig sokkal jobb a mesterséges keltetés, nevelés, mintha sorsára maradna az elhagyott fészkek.

F. CS.

Hűvösebb a nyár, kevesebb a klímaberelők munkája

A magyar ember nem gondol előre

Időjárásfüggő a klímaberendezések piaca: míg kánikulában nincs az a mennyiség, amelyet ne tudnának eladni a kereskedők, addig a hűvösebb időjárásban kevésbé kelendő a portéka.

Tavaly nyáron arattak a klímaberendezéseket áruló és szerelő cégek, vállalkozások, mivel május-tól szeptemberig szinte elviselhetetlenül forró nyár tombolt. A trópusi időjárás miatt az egyik szegedi műszaki cikket árusító áruházban annyi légkondicionálót adtak el egy hónap alatt, mint az előző esztendőben egész évben. Ebben a szezonban azonban visszaesett a kereslet, holott a berendezések jóval olcsóbbak. A legtöbb szegedi vevőcsalagotként a katalógusok első oldalán hirdett klímák ára 39 ezer 990 forintnál kezdődik.

A szakemberek azonban óva intenek a „no name” portékák megvásárlásától, valamint attól is, hogy kontárakra bízzák az emberek a berendezéseiket. Sándor Attila, a Szeged Klíma Bt. ügyvezetője arra is felhívja a figyelmet, gyanús az a szerelő, aki 20 ezer forintért elvállalja a légkondik felszerelését. Az ő cége által alkalmazott mesterek sem mehetnek persze 35 ezer forint plusz áfa fölé az óriási piaci verseny miatt, de ehhez az árhoz garanciát, a szakértelmet, valamint négy méteres távolságig az összes szerelvényt, s a csövezést. Sándor Attila érzelmi a kereslet visszaesését, amiben szerinte a magyar ember mentalitása is közrejátszik: amikor ugyanis

nagy a hőség, azonnal hűvös lakásért kiáltunk, ha viszont nincs nagy nyár, kiváruunk.

A Szeged Klímának szerencséje, hogy a légtechnika is a profiljához tartozik, így nem okoz traumát a klímás piac visszaesése. Ugyanígy nyilatkozott a Klíma és Légtechnika Vento 2000 Bt. vezetője, Bodó Attila is, aki elmondta: foglalkoznak természetesen légkondikkal is a piaci kereslet függően, de kapacitásuk nagy részét a légtechnika foglalja le. A konkurenciával kapcsolatban Sándor Attila hozzátette: a régóta a szakmában tevékenykedő cégekkel nem állnak „harcban”, a kontárak viszont sok kellemetlenséget okoznak és a szakma jó hírét is csorbítják.

A legnagyobb és klímaberendezések értékesítésében, szerelésében a legrégebbi szegedi cég a Főszer-Elektroprofil Kft., amelynek kereskedelmi és vállalkozási igazgatója, Kispéter Gábor a következőket mondta: a kft. árbevételében alig 20 százalékot tesz ki a lakossági piac, 80 százalékban ugyanis közületeknek, áruházaknak, irodáknak, nagy cégeknek adnak el Toshiba légkondicionálókat. Mivel ezek a megrendelők hosszú távra terveznek, döntéseiket nem egyik napról a másikra hozzák, az éppen aktuális időjárás hatására. Emiatt a Főszernek átlagban – a lakossági piacot leszámítva – nem érezni a kereslet visszaesését, közületek megrendeléseik a duplájára nőttek, összességében pedig még növekedést is fel tud mutatni a cég.

F. K.

Tehetségkutató esték a szegedi Eko-parkban

Újra Aranypódium

Júliustól ismét megrendezik az Aranypódium tehetségkutató estéket. Pleskonics András szervezésében havonta lépnek majd közönség elé a bármely téren kiemelkedő képességű emberek.

Folytatja tehetségkutató szervezőmunkáját Pleskonics András (népszerű nevén: Plesi), aki 1997-ben indította el Aranypódium című műsorát, amelyben az előadó-művészetben vagy bármely más tekintetben az átlagnál jobb képességekkel megáldott emberek mutatkozhattak be a közönségnek.

A magát „tehetségpásztor” nevező szervező újraindítja a sikeres sorozatot, mert meggyőződése: a tehetségek kifogyhatatlannak. A kiválasztás meghallgatással kezdődik, s ha színpadképesnek bizonyul a produkció, az aranyszínűre festett pódium „világot jelentő deszkáira” léphet az előadó.

A műsor sok helyszínt megjárt az elmúlt évek alatt. Idén az új-szegedi Eko-parkban működő Hidvégi Étteremben tartják a bemutatkozóesteket. Hidvégi Béláné, a korábban Garden néven ismert étterem vezetője kezdetűl támogatta az Aranypódium sorozat újraindításának tervét.

Az első előadóest július 20-án lesz. Pleskonics András addig is várja mindazok (előadók, csoportok, zenekarok) érdeklődését, akik úgy gondolják, tudásukat érdemes másoknak is bemutatni. Jelentkezni a 30/965-7237-es telefonszámon, a plesi@freestart.hu e-mail-címen, vagy a Hidvégi Étterem 409-490-es telefonszámán lehet.

Péter Rózsa Gimnázium és Szakközépiskola a King's School Oxford magyarországi képviselője:

SZEPTEMBER 1-JÉN INDULÓ KÉPZÉSEINK

- ÉRETTSÉGIZETTEKNEK:**
- vámügyintéző (jövődéki ismeretekkel) + külker. ügyintéző 1 év
 - újságíró 2 év
 - nemzetközi logisztikai menedzser + külker. ügyintéző 2 év
 - marketing- és reklámügyintéző 1 év
 - külkereskedelmi ügyintéző 1 év
 - irodavezető 1 év
 - idegenvezető 1 év
 - idegenforgalmi technikus + idegenvezető 2 év
 - gazdasági informatikus 2 év

EGYETEMEKSEL KÖZÖS FELSŐFOKÚ SZAKKÉPZÉSEK:

- PÉNZÜGYI SZAKÜGYINTÉZŐ (Nyugat-Magyarországi Egyetem, Sopron – felvételi mentességet nyújt)
- LOGISZTIKAI MŰSZAKI MENEDZSERASSZISZTENS (Budapesti Műszaki Egyetem – felvételi mentességet nyújt)
- IDEGENFORGALMI SZAKMENEDZSER (Budapesti Gazdasági Főiskola – felvételi mentességet nyújt)
- JOGI ASSZISZTENS (Pécsi Tudományegyetem)

Nappali tagozaton, 23 év alatt ingyenes képzések, kollégiumi elhelyezés. Valamennyi szakunk levelező tagozaton is indul, korhatár nélkül, szombat tanítási napokkal.

Felvételi nap: 2004. június 25., 26., július 2., 3.

Képzéseinkről és a King's School Oxford angliai kurzusairól információ: 8000 Székesfehérvár, Várkörút 54. • Tel.: 22/348-103 1051 Budapest, Vörösmarty tér 2. • Tel.: 1/411-09-00, 1/327-04-17 Honlap: www.peter-rozsa.hu